

Tematy lekcji wychowawczych z wykorzystaniem myśli Staszica

(wybrane przykłady)

1. W *Pochwale Jana Zamoyskiego* Staszic napisał m.in.: „Człowiek jest materią na każde dzieło mniej lub bardziej zdatną. Edukacja wszystko z niego urobi”. Czy ten pogląd jest prawdziwy, czy edukacja może dowolnie kształtować człowieka?
2. W *Pochwale Jana Zamoyskiego* Staszic napisał: „Ukochana Ojczyzno! Pamiętaj, że chęć sławy wielkich ludzi tworzy. Uczcij cnoty dawnych ojców a porosną ci cnotliwe dzieci”. Czy myśl wyrażona w tym zdaniu jest prawdziwa, czy uczczenie zasług ojców sprawi, iż wyrosną „cnotliwe dzieci”?
3. W *Pochwale Jana Zamoyskiego* jest takie zdanie: „Do obyczajów prędszej odmiany nie masz skuteczniejszych sposobów nad pierwszych obywateli przykłady”. Czy zgadzasz się z tym zdaniem?
4. Jako motto do *Poprawek i przydatków do „Uwag nad życiem Jana Zamoyskiego”* Staszic położył następujące słowa: „Przeczytaj, milcz, a czyń!” Czy postawa, którą wyrażają te słowa, może / powinna być bliska współczesnemu człowiekowi?
5. W swojej autobiografii Staszic napisał: „tylko ten postępuje najlepiej do celów swojego Stwórcy, kto przez ciąg swojego życia poprawi los, powiększy szczęśliwość drugich ludzi”. Czy warto dziś upowszechniać taką postawę?
6. Czy program „Staszicowskiej ody do młodości” postulującej wpajanie młodzieży szacunku dla „pracy, nauki i cnoty” może być atrakcyjny z punktu widzenia potrzeb społeczeństwa / narodu również obecnie?
7. Staszic powtórzył za Janem Zamoyskim: „Zawsze takie Rzeczypospolite będą, jakie ich młodzieży chowanie”. Prawda to czy fałsz?
8. „Stać się tak sławnym jak Staszic” – czy to dobre wyzwanie dla młodego człowieka?
9. W 1812 roku przy udziale Staszica Dyrekcja Edukacji Publicznej opracowała *Ustawy dla uczniów szkół publicznych*, w których są m.in. takie postanowienia: „Idąc do szkoły lub ze szkoły [uczeń ma] strzec się nieprzystojnego biegania, skakania, hałasowania, a tym bardziej pchania, szturchania, przezywania innych” – „Uczeń każdemu nauczycielowi i wszelkiej zwierzchności szkolnej winien jest uszanowanie i posłuszeństwo” – „Napomnienia, przestrogi, wyrzuty nauczycieli z synowską uczeń przyjmie powolnością i ku swej obróci poprawie” – „Wszelkie podane sobie roboty z największą pilnością uczniowie na czas wyznaczony wygotować i oddać winni” – „Wkłada się na uczniów ten święty obowiązek, aby jak w szkole tak i w domu z każdej chwili drogiego i prędko upływającego czasu korzystali, używając swych sił i talentów do nabycia światła podług zadanych przez nauczycieli wszelkich lekcji” – „Kłamstwo, kłótność, popędliwość, lżenie podłymi wyrazami, nadawanie przezwisk, szamotania się i bicia jednego z drugim wszelkimi najostrzejszymi sposobami karane i wykorzeniane będą”. Czy takie lub w podobnym duchu sformułowane przepisy powinny obowiązywać w dzisiejszej szkole?